

מוט:

עין משפט
נר מצוה

הניזקין פרק חמישי גיטין

מסורת הש"ס

(א) זכין א גיטין א גט... (ב) ממחילה
הסובלת עד לכן היא סילו
זכין א גיטין א גט... (ג) וקדושין
פסוק ושינוי... (ד) גבי אלוהין
הואלס ריש בן אלעזר
אלס בשלמות פ' משפטים
סימן סג אהא א"ר
שמעון מפני ותי ופ"ל,
(ה) וימנה קרב מנוסח
פ"ו א (ו) ימנה קרב;
(ז) ובעל חס: ושינוי,
(ח) בעל לה ושינוי, (ט) זכין
קרב: ערין כ"ג (י) זכין
קרב: (יא) ודף ג"ג, (יב) ודף
קרב: (יג) זכין קרב,
(יד) ושינוי מוס' מנוסח פס.
ד"ה למנוסח,

תורה אור השלם

1. מי יבער איש שדה או
כרם ושלה את בעירו
ובער בשדה אחר מטוב
שדהו ויתבט כרמו
ישלם:
שמה ככ ד

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא לפ"ד כו'
אביי בעדיה ב"ון כ"ו, פ'
זכין דף טו חו ע"ה מ"ה
קבלן:

הנהגות הב"ה

(א) תוס' ד"ה ויל' שמעון
וכי נבי מויל זכין ב"ה דף
קטו:

מוסף רש"י

הניא בהדיא דמן
העדות דקאמר ר"ע
לחזיק קפ"י ובי' א.י.
משום חרוא. שיהא מן
האגשים געני הש"ס
לישאל לסי (שע"ל דה).
שמאלו האגשים מן געני
הגשים ויהי נשאל לן
שלא מדאגנה להספד
כתומת (כתובות פו.
וכשר"ו שם פ"ג.) ע"כ
דכתובה דברי הכל לא
משמעבד. דמלוא קא
עבר לזונס ולא מידי
חמיר לה דהא לה יהי
זוז (ש"כ"ו ב"ג).

דמויק שיימין: ורבי שמעון היא.
מפני מוקין העולם רבי שמעון שהיה
נמי בעלמא טעמא דקרא
תחזול בגד אלמנה (דברים טו) דקאמר
עשירה ממכרין אותה: מפני תיקון
העולם. דקתני דכרייתא שאמר
אלס למה לא גזול כו': גזול לא
יהיב דמי חמסן יהיב דמי: יולאה
לרזונה כו'. על כרחא בעל מגרשה:
מאי דבר אחר. היכי הויה טעמא
למנובה למישקל ציבורית: וכו'.
כלומר מילתא אחריית קאמר ולא
טעמא ליצורית הוא: אפשר דמשי
לה. ולא יהיב לה גיטא וכוון דלא
אשה מדעמיה גירשה: אלא מיסמי.
כגון כתובה אלמנה: משום חרוא.
שהו אנשים נושאין מן געני האגשים
וישאלו להם: ממאן קאמר כל הני
דמתני: איילתא מיסמי. נוקין היכא
דמית מויק וגזי מתמי מי גבי
מעדיה הא מן און נפרעים מנכסי
יתומים אלא מוציורית: כגון שנעשה
ערב כו'. לעולם כתובה מיניה
דדיה צניעות וכולה מתמי' ערב
קמיירי שנעשה ערב לזנו למקו
ולחולאמו ולכמותא אשתו לפורעה
בשילו אס לא יפרעה ולא פרעה ומת
ואמו וגזי מן הערב והכל ודאי אע"ג
דלאו מתמי גביא לא מגבין לה אלא
מציבורים דהאי כו' דיניה והאי כו'
דיניה: נוקין וחוב. דדיייהו ליפרע
נמי מחיס של בן מניעמן אינה באה
לזועקים על היתומים לפיכך
כשנפרעים מן הערב נפרעים ממנו
כדן שזיו נפרעים מן הן אס היא
בחיים והיו לו נכסים: ממאן גביא.
אס היו לו לזן נכסים: איזו נמי.
ערב: לא משמעבד. לפרוע דהיי
פסקין הלכתא לקמן כסמוך: בקבלן.
שנעשה עליה קבלן שהתפיסה זנו
מטלטלין לכתובה והיא מסרתן לידו
במורת קבלנות והסרתן לזנו:
הניחא למד'. זכ"ג זגט פשוט: א"ס
ליה נכסי ללוז. בשעת הלוואה דאיכא
למימר עליהו סמיך הערב הזה וגמר
ושעזד נפשיה: משמעבד. ואס שטפו
נהר אחרי קן נפרעין מן הערב:
מאי איכא למימר. הא ודאי לית ליה
נכסים לאומה הן דלי הו' ליה
נכסים לא הו' פורעים מן הערב דתן
המלוה את חניו ע"י ערב לא יפרע
מן הערב (תמילה) ומוקמין לא יבעד
מן הערב תמילה: כדסו. נכסים
לזן בשעת מלוה: ואשפדוק.
השחא: לזני זכ"ס. בשביל זנו:
דכרי הכל לא משמעבד. חדא
דערב בעלמא הוא ועוד לאו מידי
חמרה שלא הויהא לזוס משלה:
קבלן

פינא כהדיא. דלרבי עקיבא
מתני' דקתני צמדי דלורייתא
מלמד של רבי עקיבא אמרה: דרביש.
בבבא מלעזא (דף קטו.) גבי לא
עשירה ממכרין אותה: מפני תיקון
העולם. דקתני צמדי דלורייתא שאמר
אלס למה לא גזול כו': גזול לא
יהיב דמי חמסן יהיב דמי: יולאה
לרזונה כו'. על כרחא בעל מגרשה:
מאי דבר אחר. היכי הויה טעמא
למנובה למישקל ציבורית: וכו'.
כלומר מילתא אחריית קאמר ולא
טעמא ליצורית הוא: אפשר דמשי
לה. ולא יהיב לה גיטא וכוון דלא
אשה מדעמיה גירשה: אלא מיסמי.
כגון כתובה אלמנה: משום חרוא.
שהו אנשים נושאין מן געני האגשים
וישאלו להם: ממאן קאמר כל הני
דמתני: איילתא מיסמי. נוקין היכא
דמית מויק וגזי מתמי מי גבי
מעדיה הא מן און נפרעים מנכסי
יתומים אלא מוציורית: כגון שנעשה
ערב כו'. לעולם כתובה מיניה
דדיה צניעות וכולה מתמי' ערב
קמיירי שנעשה ערב לזנו למקו
ולחולאמו ולכמותא אשתו לפורעה
בשילו אס לא יפרעה ולא פרעה ומת
ואמו וגזי מן הערב והכל ודאי אע"ג
דלאו מתמי גביא לא מגבין לה אלא
מציבורים דהאי כו' דיניה והאי כו'
דיניה: נוקין וחוב. דדיייהו ליפרע
נמי מחיס של בן מניעמן אינה באה
לזועקים על היתומים לפיכך
כשנפרעים מן הערב נפרעים ממנו
כדן שזיו נפרעים מן הן אס היא
בחיים והיו לו נכסים: ממאן גביא.
אס היו לו לזן נכסים: איזו נמי.
ערב: לא משמעבד. לפרוע דהיי
פסקין הלכתא לקמן כסמוך: בקבלן.
שנעשה עליה קבלן שהתפיסה זנו
מטלטלין לכתובה והיא מסרתן לידו
במורת קבלנות והסרתן לזנו:
הניחא למד'. זכ"ג זגט פשוט: א"ס
ליה נכסי ללוז. בשעת הלוואה דאיכא
למימר עליהו סמיך הערב הזה וגמר
ושעזד נפשיה: משמעבד. ואס שטפו
נהר אחרי קן נפרעין מן הערב:
מאי איכא למימר. הא ודאי לית ליה
נכסים לאומה הן דלי הו' ליה
נכסים לא הו' פורעים מן הערב דתן
המלוה את חניו ע"י ערב לא יפרע
מן הערב (תמילה) ומוקמין לא יבעד
מן הערב תמילה: כדסו. נכסים
לזן בשעת מלוה: ואשפדוק.
השחא: לזני זכ"ס. בשביל זנו:
דכרי הכל לא משמעבד. חדא
דערב בעלמא הוא ועוד לאו מידי
חמרה שלא הויהא לזוס משלה:
קבלן

לא פליגי אלא היכא
בגד אלמנה וגזי לא ירבה לו
נשים וה"ש משום האי טעמא שיימין
דמויק: וכו' תיבא בי היכי
רבי פפיך כו'. פ"י נקוטנס משום
מילתא אחריית קאמר ולא טעמא
ליצורית הוא ונראה לפרש דה"ק
ללא תמנא על כרחק טעמא דיתר
ממה שהא"ש רוצה לישא ליתא דחיישין
לחינא מדלא תקיט ליה רבנן כתובה
מינה אס הקיטתו עד שגירשה:
משום חרוא. פירש נקוטנס
שהיו האגשים נושאים
מן געני הנשים וישאלו להם וקשה
דנפרק הכותב (כתובות דף פד.) מן
ר' עקיבא אומר יתנו לזוסל שבהם
ואיכא דמפרש בגמ' לכתובה אשה
משום חרוא ולפירוש הקוטנס לא היה
ליה למיקריה זוסל דלדרכה הא"ש
זוסל שזרין למנוא מן געני האשה
וכפרק נערה (שם דף נג.) וכפ"ק
שלי וסומכים על מה שכתוב בתורה מיטב
שדהו ומיטב כרמו ישלם לפיכך אמרו הניזקין
שמוין להן בעדיית מפני מה אמרו בעל חוב
בבינונית כרי שלא יראה אדם לחבירו שדה
נאה ודירה נאה ויאמר אקפוין ואלונו כרי
שאבנו בחובי לפיכך אמרו בע"ה בבינונית
אלא מעתה יהא ביבורית א"כ אתה נועל
דלת בפני לווין כתובת אשה ביבורית דברי
ר' יהודה ר"מ אומר בבינונית אמר ר"ש מפני
מה אמרו כתובת אשה ביבורית ישוותר
ממה שראשי רוצה לישא האשה רוצה
לינשא ודבר אחר יאשה ויצאה לרצונה ושלא
לרצונה והאישי אינו מוציאה אלא לרצונה
מאי דבר אחר וכו"ת כי היכי דבי מפיק לה
איהו תקינו לה רבנן כתובה מיניה כי נפקא
איהו נמי ליתקני ליה רבנן כתובה מינה
ת"ש אשה ויצאה לרצונה ושלא לרצונה
והאישי אינו מוציאה אלא לרצונה אפשר
דנעשה עליה קבלן שהתפיסה זנו
אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לא אמרן
אלא מיתמי אבל מיניה דדיה בבינונית
מיתמי מאי איריא כתובת אשה אפילו כל
מילי נמי דהא חתנן אין נפרעים מנכסי
יתומים אלא מן הויבורית אלא לאו מיניה
לעולם מיתמי וכתובת אשה איצטריכא ליה
ס"ד אמרנא מ"ש משום חרוא אקילו רבנן גבה
קמ"ל אמר רבא ת"ש ר"מ אומר כתובת
אשה בבינונית ממאן אילימא מיתמי לית ליה
לר"מ הא דתנן אין נפרעים מנכסי יתומים
אלא מן הויבורית אלא לאו מיניה מכלל
דרבנן סברי בויבורית לא לעולם מיתמי
ושאני כתובת אשה משום חרוא אמר אביי
ת"ש הניזקין שמוין להן בעדיית ובעל חוב
בבינונית וכתובת אשה ביבורית ממאן
אילימא מיתמי מאי איריא כתובת אשה
אפילו כל הני נמי אלא לאו מיניה אמר רב
עסקינן כגון שנעשה ערב לזוקי בנו לבעל
חוב ובמחיים גבו איהו נמי כי מגבי כמחיים
מגבי כתובת אשה דלאחר מיתה גביא
ממאן גביא מיתמי איהו נמי כי מגבי
כלאחר מיתה מגבי ותיפוק ליה דערב
דכתובה לא משתעבד בקבלן הניחא
למאן דאמר קבלן אף על גב דלית ליה
נכסי ללוז משתעבד שפיר אלא למאן דאמר
אי אית ליה משתעבד אי לית ליה לא
משתעבד משעבד נפשיה איתמר ערב
דכתובה דברי הכל לא משתעבד
קבלן

ורבי שמעון היא דרביש טעמא דקרא.
דאיכא נקוטנס כגון גזי חובל (ב) בגד
אלמנה וגזי לא ירבה לו נשים וה"ש
משום האי טעמא שיימין דמויק: וכו'
תיבא בי היכי רבי פפיך כו'. פ"י נקוטנס
משום מילתא אחריית קאמר ולא טעמא
ליצורית הוא ונראה לפרש דה"ק
ללא תמנא על כרחק טעמא דיתר
ממה שהא"ש רוצה לישא ליתא דחיישין
לחינא מדלא תקיט ליה רבנן כתובה
מינה אס הקיטתו עד שגירשה:
משום חרוא. פירש נקוטנס
שהיו האגשים נושאים
מן געני הנשים וישאלו להם וקשה
דנפרק הכותב (כתובות דף פד.) מן
ר' עקיבא אומר יתנו לזוסל שבהם
ואיכא דמפרש בגמ' לכתובה אשה
משום חרוא ולפירוש הקוטנס לא היה
ליה למיקריה זוסל דלדרכה הא"ש
זוסל שזרין למנוא מן געני האשה
וכפרק נערה (שם דף נג.) וכפ"ק
שלי וסומכים על מה שכתוב בתורה מיטב
שדהו ומיטב כרמו ישלם לפיכך אמרו הניזקין
שמוין להן בעדיית מפני מה אמרו בעל חוב
בבינונית כרי שלא יראה אדם לחבירו שדה
נאה ודירה נאה ויאמר אקפוין ואלונו כרי
שאבנו בחובי לפיכך אמרו בע"ה בבינונית
אלא מעתה יהא ביבורית א"כ אתה נועל
דלת בפני לווין כתובת אשה ביבורית דברי
ר' יהודה ר"מ אומר בבינונית אמר ר"ש מפני
מה אמרו כתובת אשה ביבורית ישוותר
ממה שראשי רוצה לישא האשה רוצה
לינשא ודבר אחר יאשה ויצאה לרצונה ושלא
לרצונה והאישי אינו מוציאה אלא לרצונה
מאי דבר אחר וכו"ת כי היכי דבי מפיק לה
איהו תקינו לה רבנן כתובה מיניה כי נפקא
איהו נמי ליתקני ליה רבנן כתובה מינה
ת"ש אשה ויצאה לרצונה ושלא לרצונה
והאישי אינו מוציאה אלא לרצונה אפשר
דנעשה עליה קבלן שהתפיסה זנו
אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לא אמרן
אלא מיתמי אבל מיניה דדיה בבינונית
מיתמי מאי איריא כתובת אשה אפילו כל
מילי נמי דהא חתנן אין נפרעים מנכסי
יתומים אלא מן הויבורית אלא לאו מיניה
לעולם מיתמי וכתובת אשה איצטריכא ליה
ס"ד אמרנא מ"ש משום חרוא אקילו רבנן גבה
קמ"ל אמר רבא ת"ש ר"מ אומר כתובת
אשה בבינונית ממאן אילימא מיתמי לית ליה
לר"מ הא דתנן אין נפרעים מנכסי יתומים
אלא מן הויבורית אלא לאו מיניה מכלל
דרבנן סברי בויבורית לא לעולם מיתמי
ושאני כתובת אשה משום חרוא אמר אביי
ת"ש הניזקין שמוין להן בעדיית ובעל חוב
בבינונית וכתובת אשה ביבורית ממאן
אילימא מיתמי מאי איריא כתובת אשה
אפילו כל הני נמי אלא לאו מיניה אמר רב
עסקינן כגון שנעשה ערב לזוקי בנו לבעל
חוב ובמחיים גבו איהו נמי כי מגבי כמחיים
מגבי כתובת אשה דלאחר מיתה גביא
ממאן גביא מיתמי איהו נמי כי מגבי
כלאחר מיתה מגבי ותיפוק ליה דערב
דכתובה לא משתעבד בקבלן הניחא
למאן דאמר קבלן אף על גב דלית ליה
נכסי ללוז משתעבד שפיר אלא למאן דאמר
אי אית ליה משתעבד אי לית ליה לא
משתעבד משעבד נפשיה איתמר ערב
דכתובה דברי הכל לא משתעבד
קבלן

יא א מ"י פ"ה מ"ה נוקין
ממון ה"י ז ויפ"ה
הלכה י סמג ע"ין סו
טושיע מ"מ סימן שטט
פ"י כ מ"י מ"ט פ"ה א:
י"ב ב מ"י פ"ה מ"ה
נירושין ה"ה א סמג
ע"ין טושיע א"ר ע"י
ק"ט ספ"ק ו:

תוספות ר"ד

היא הגרונה שבקרקעת
כמו זו בורית: תניא א"ר
שמעון בן אלעזר מפני מה
אמרה תורה הניזקין שמוין
להן בעדיית מפני הגזולין
והתחמסין כרי שיאמר אדם
למה אני גזול והיחס
ולמחר כרי יורדים לנכסי
בנוטלים שדה נאה שלי
וזוסמין על מה שכתוב
בתורה מיטב שדהו
ומיטב כרמו ישלם: ומפני
מה אמרו החכמים ב"ה
בבינונית כרי שלא יראה
אדם דירה נאה לחבירו
ויאמר אקפוין ואלונו כרי
שאבנו בחובי: אלא
מעתה יהא ביבורית א"כ
אתה נועל דלת בפני לווין:
ומפני מה אמרו לחבירי
אשה ביבורית דיתר
פמה שהאישי רוצה לישא
האשה רוצה להנשא:
וכתובת אשה ביבורית
אמר מר זוטרא בריה
דרב נחמן לא שני אלא
מיטמי אבל מיניה דירה
בבינונית: אמר רבנא
ת"ש מיקרא דחקתן
יתר ממה שהאישי רוצה
לישא האשה רוצה להנשא
ואי כרי מיתמי האי
משום דימיה הוא חיובתא:
איתמר ערב דכתובה דברי
הכל לא משתעבד: